

NORGES JEGER- OG FISKERFORBUND

Sarpsborg kommune
Enhet for plan- og samfunnsutvikling
Pb. 237
1702 Sarpsborg
postmottak@sarpsborg.com

Norges jeger- og fiskerforbund Østfold (NJFF Østfold)
Pb. 31
1891 Rakkestad

20-3-2017

Handlingsplan for Tunevannet – Innspill fra NJFF Østfold

Handlingsplanen utgjør generelt en meget god og grundig vurdering av fortid, nåtid og mulig fremtid for Tunevannet. Sarpsborg kommune skal ha skryt for en god plan. Det er ingen lett oppgave å endre på tilstanden i en innsjø, men det er mulig med målrettet god innsats over lengre tid.

Vi har noen meninger om og nye innspill til planen, primært med utgangspunkt i at vi er en organisasjon som skal sikre jakt, fiske og friluftsliv for alle for all uoverskuelig fremtid.

Fiskebestander – historiske endringer

Etter at gjørsen ble utsatt på 1990-tallet har den etablert seg som art med en relativt god bestand. Intensjonen med utsettingen var å øke predasjonstrykket på karpefisk. Introduseres en ny predator, vil den påvirke de allerede eksisterende predatorene i en vannforekomst. Det blir økt konkurranse om byttefisk. I vann med dårlig siktedyp har gjørsen en fordel foran gjedde og abbor. Det er mye aktuell byttefisk i Tunevannet, men det kan heller ikke uten videre sluttes at byttefiskbestanden vil reduseres selv om det blir flere predatorer. Oppførselen hos byttefisk kan påvirkes av at en ny predator bruker vannmassene på en annen måte enn de predatorene som allerede var der. Dermed er det vanskelig å forutsi om resultatet av introduksjonen av gjørs er færre små karpefisk, eller om det betyr færre gjedde og abbor og flere gjørs.

Det er en oppfatning blant sportsfiskere at bestandene av de tidligere dominante rovfiskeartene gjedde og abbor har blitt redusert de siste årene. Det kan være at de til en viss grad blir utkonkurrert av gjørsen pga. de dårlige siktholdene. Dette, og også eventuelle vurderinger av endringer i bestandene av karpefisk, blir en skjønnsmessig vurdering all den tid vi ikke kjenner til sammenlignbart prøvefiske ved flere anledninger de siste 50 årene.

Gjørsen trives imidlertid godt i vannet, og utgjør en spennende ny art å fiske på for sportsfiskere. Vi kan også anta at den totale predasjonen på små karpefisk neppe har blitt redusert, men forhåpentligvis økt.

Kontoradresse
Pb. 31, 1891 Rakkestad

Telefon
69 22 20 06

Bankgiro
1050. 13 30634

E-post
ostfold@njff.org

Hjemmeside
www.njff.no/ostfold.html

Jakt- og Fiskeglede til alle for alltid !

NORGES JEGER- OG FISKERFORBUND

Tråling – fordeler og ulemper

De tidligere utførte trålingene har også vært en viktig årsak til endringer i fiskebestanden de siste 15 årene. Teorien bak og begrunnelsen for trålingen er i utgangspunktet god: 1) man fjerner biomasse og næringsstoffer fra vannet, 2) man reduserer mengden fisk som kan beite på zooplankton som igjen beiter på planteplankton (som man gjerne vil ha mindre av i de verste periodene av året), og 3) man gir rovfisken en økt mulighet til å få et overtak på byttet fisken i vannet og faktisk kunne virke som en reell regulerende faktor.

Men det er også åpenbare ulemper med metoden: 1) behandlingen er innsatskrevende og etter hvert kostbar, 2) dersom årsklasser av karpefisk fjernes får de neste årsklassene bedre vekstvilkår, og dermed må behandlingen gjentas hvert 2-3 år for at den skal gi en merkbar effekt, og 3) selv om rovfisk som blir fanget ved tråling gjenutsettes, må man forvente en ikke ubetydelig dødelighet. Man fjerner mye byttet fisk, men mister også mye rovfisk. Ergo er det en reell fare for at rovfisken ikke får det ønskede overtaket (som også må sies å være en mer teoretisk enn praktisk effekt, da mange faktorer virker inn). Metoden er lettere å gjennomføre i dypere innsjøer enn i Tunevannet, der man kan nøye seg med å tråle karpefisk i den mørke delen av døgnet når de våger seg ut i de frie vannmassene. Jfr. utfiskingen i Gjersjøen tilbake på begynnelsen av 1980-tallet.

Beskrivelsen av utfordringer med trålingen og metodens begrensede effekter er godt beskrevet i rapporten, ikke minst skrives det at «det kan være vanskelig å få god effekt av et utfiskingstiltak i en så eutrofiert sjø som Tunevannet). Vi stiller derfor spørsmål ved om hvorfor man likevel foreslår å fortsette med tråling.

Sportsfiske og forslag til en ny måte for å sikre maksimalt predasjonstrykk

Det har i mange år vært et ganske betydelig sportsfiske på Tunevannet, uten at vi etter vår viten kjenner til at dette er undersøkt mer grundig. Mye av dette fisket er sannsynligvis rettet mot rovfisk. Det er ikke satt noen regler for eller begrensninger på dette fisket. Det er i planen ganske riktig understreket at det er viktig å holde bestandene av rovfisk oppe slik at predasjonen på karpefisk er så stor som mulig.

Vi har derfor et forslag, **i stedet for** tråling med tilhørende gjenutsetting av rovfisk, som kan gi samme effekt for en langt lavere kostnad når gjelder å holde bestandene av små karpefisk nede: Innfør regler om at alle individer av følgende størrelser må gjenutsettes:

- All gjedde. Man kan eventuelt sette et minstemål på 50 og et maksimalmål på 70 cm. Dermed beholder man smågjedder som er de som spiser mest små karpefisk, samtidig som enkelte store gjedder, attraktive for sportsfiske og uaktuelle som mat, spiser større karpefisk og mellomstore gjedder.
- All gjørs. Man kan evt. sette en bag limit på en gjørs mellom 42 og 55 cm per dag.
- All abbor over 30 cm. Disse er uansett uaktuelle som mat grunnet et generelt høyt kvikksølvinnhold i abbor på Østlandet.

Innføring av disse reglene vil kreve at det settes opp skilt med informasjon om fiskereglene rundt vannet og at man fører tilsyn med skiltene noen ganger i året. I tillegg bør det gjennomføres

Kontoradresse
Pb. 31, 1891 Rakkestad

Telefon
69 22 20 06

Bankgiro
1050. 13 30634

E-post
ostfold@njff.org

Hjemmeside
www.njff.no/ostfold.html

Jakt- og Fiskeglede til alle for alltid !

NORGES JEGER- OG FISKERFORBUND

kontroll av sportsfiskere ved neon anledninger i løpet av sommeren. Resultatet vil imidlertid være en sunn rovfiskbestand og et bedre sportsfiske for brukerne. Altså en vinn-vinn situasjon.

Det er fortsatt slik at tiltak utenfor innsjøen vil gi bedre effekt enn tiltak i innsjøen

Tidligere utredninger om Tunevannet tyder på at tilførslene fremdeles er alt for høye. Konsentrasjonen av fosfor i innløpsbekken er fortsatt på nivå med sterkt forurensede landbruksbekker. Før man bruker mye ressurser på å gjøre tiltak i selve vannet, må man kutte tilførslene ytterligere.

Vi foreslår derfor følgende:

- Jordbruk: Dagens tiltak og de foreslåtte tiltakene monner åpenbart ikke nok. Det må anlegges brede gress- og skogssoner langs både vann og bekker. I tillegg kan det ikke være beitende dyr nær vannet. Her er det viktig at jordeierne får så gode erstatninger for redusert mulighet til å drive ønsket landbruksdrift, at de ikke kommer mindre økonomisk godt ut av at disse tiltakene gjennomføres enn om de hadde drevet jorda som i dag.
- Offentlig avløp: Det må gjennomføres en fullstendig rehabilitering i hele nedbørfeltet. Dette finansieres av VA-midler, så det skal ikke være noen grunn til at det holdes tilbake på dette punktet dersom kommunen virkelig mener noe med å forbedre vannkvaliteten i Tunevannet. Vi er klar over at det i dag arbeides godt for å redusere utlekking og feilkoplinger i ledningsnett, men området må om mulig prioriteres enda høyere.

Løsninger som bør utredes ytterligere

I tillegg er det tre løsninger som bør utredes ytterligere snarest:

- Muligheten for tilsetning av fosforbindende stoffer (omtalt i planen).
- Tildekking av bunnsedimenter i de grunneste delene av innsjøen (ikke vurdert i planen).
- Etablering av ny utløpsbekk i sørenden mot Vestvannet for å lede vannstrømmen gjennom hele sjøen. Kun drøyt 400 meter ledning/bekk trengs (ikke vurdert i planen).

For eventuelle spørsmål etc. kontakt oss gjerne på telefon 69222006 eller på e-post ostfold@njff.no

Mvh.

For NJFF Østfold

Ole-Håkon Heier, Fylkessekretær
Cand agric. - Fiskeforvaltning i ferskvann/vannforurensning

Kontoradresse
Pb. 31, 1891 Rakkestad

Telefon
69 22 20 06

Bankgiro
1050. 13 30634

E-post
ostfold@njff.org

Hjemmeside
www.njff.no/ostfold.html

Jakt- og Fiskeglede til alle for alltid !